

Eurajoen vesiensuojeluyhdistys ry

Asia: Mieli pide Euran kunnan laatimaan hulevesitulvariskien alustavaan arviointiin 2024.

Lounais-Suomessa koettiin marraskuun lopussa poikkeuksellinen tulva, kun puolitoista vuorokautta kestänyt vesisade sulatti nopeasti kaikki aiemmin sataneen lumen. Vettä satoi Varsinais-Suomessa ja Satakunnassa jopa 35–50 milliiä. Eurajoen vesistöalueella lumen sulamisen ja runsaan vesisateen yhteisvaikutus vastasi lähes 100 mm:n sadetta eli suunnilleen kahden kuukauden keskimääräistä sademäärää. Kiinteistöille ja teille aiheutui runsaasti vahinkoja eri puolilla Lounais-Suomea. Sulamisvesien ja sateiden eli hulevesien vaikutuksesta vesistöihin ja mereen huuhtoutui suuri määrä ravinteita ja kiintoainesta.

Vaikein tilanne oli 24. - 26. 11. alavalla ja tulvaherkällä alueella sijaitsevassa Eurassa, jossa useita kiinteistöjä kastui varsinkin Kiukaisten alueella. Eurajoen vesistöalueilla rikottiin selvästi noin 50 vuoden seuranta-ajan vedenkorkeusennätyksiä. Tulvavirtaamahuippujen laskennallinen toistuvuus oli Eurajoen vesistöissä luokkaa ”kerran sadassa vuodessa”. Tämä tilastollinen todennäköisyys ei kuitenkaan kerro luotettavasti ilmastonmuutoksen aikaansaamista sääilmiöistä ja niiden aiheuttamista tulvavahuipeista, sillä sääilmiöt ovat muuttuneet ääreviksi ja epätahtisiksi. Näin ollen tulvat tulevat olemaan vaikeasti ennustettavia.

Marrastulvasta saatujen tietojen perusteella Euran kunnan alueella on olemassa merkittävää hulevesitulvariskiä. Eurajoen vesiensuojeluyhdistyksen arvio Euran kunnan alueella olevasta hulevesitulvariskistä perustuu seuraaviin asioihin:

1. Hulevesitulvan aikana 25. - 28.11. Euran vesihuoltolaitoksen pumppaamot joutuivat ohitusjuoksuttamaan puhdistamattomia jätevesiä ympäristöön yhteensä 20 294,5 m³. Suurin osa jätevesistä päätyi Eurajokeen. Puhdistamaton jätevesi sisältää muun muassa suuria määriä ihmisen terveydelle vaarallisia suolistobakteereja. Tästä seurasi saastuneen veden aiheuttama kontaminaatoriski ja edelleen vaara ihmisten terveydelle. Myös JVP Eura Oy:n jätevedenpuhdistamolla oli hulevesitulvasta aiheutuneita toimintahäiriöitä erityisesti flotaatiossa / hygienisoinnissa. On syytä huomioida, että Eurajoen huletulva-alueen veden laatuun vaikuttaa kaikkiaan kolmen jätevedenpuhdistamon purkuvedet. JVP Euran lisäksi myös Apetit Oy:n ja Säkylän kunnan jätevedenpuhdistamoiden purkuvedet johdetaan Euran kuntakeskuksen alueelle.

2. Euran kunnan omistama Vaaniin pohjavedenottamo sijaitsee lähellä Eurajokea alavalla peltoalueella. Vedenottamon alue oli marrastulvan aikana hulevesitulva-alueita. Suurtulvassa ottoalueella pitkään seissyt hulevesi aiheuttaa riskin juomaveden pilaantumislle tai saastunemiselle ja edelleen terveystarvillisuudelle.

Vaaniin vedenottamosta johdetaan vesijohtovesi koko Pohjois-Euran alueelle. Juomavettä pumpataan huomattavia määriä myös Euran keskustaajaman vesijohtoverkoston ja sieltä edelleen naapurikuntaan Laitilaan. Näissä olosuhteissa Vaaniin ottamon pilaantunut vesi aiheuttaisi riskin kunnan vesihuollon laaja-alaiselle ja pitkäaikaiselle keskeytymislle.

3. Kantatie 43 ja siihen liittyvä tieverkosto kulkee n. 15 km matkan alavien Eurajoen ja Köyliönjoen jokilaaksojen alueilla, jotka ovat tulville alttiita alueita. Marrastulvan aikana hulevesi nousi monin paikoin lähelle kantatie 43:a ja Hiukonkulmalla Laihianjärven kohdalla itse kantatielle. Tielle yöaikaan tulvinut vesi aiheutti tieliikenteelle ennakoimattoman vaaratilanteen. Myöhemmin liikennettä ohjattiin kulkemaan yhden kaistan kautta.

Kantatie Harjavallasta – Uuteenkaupunkiin on teollisuudelle tärkeä liikenneväylä, jota raskas liikenne käyttää paljon. Tieosuudella kuljetetaan myös paljon ympäristölle vaarallisia aineita. Tulevaisuudessa on otettava huomioon, että tulvat saattavat aiheuttaa ympäristöönnettomuusriskejä ja paikallisesti keskeyttää tieliikenteen pitkäaikaisesti hulevesitulva-alueella.

4. Marraskuun suurttulvan seurauksena Eurajoen valuma-alueen vesistöihin pääsi valtava määrä kiintoainetta ja ravinteita. Pistekuormitus oli peräisin niin pumppaamojen ohijuoksutuksista kuin jätevedenpuhdistamoiden purkuvesistä. Hajakuormitus oli taas peräisin voimakkaiden tulvavirtausten huuhtomilta pelto- ja metsäalueilta.

Tällaiset poikkeukselliset ravinne- ja kiintoainekuormitukset vaikuttavat laaja-alaisesti ja vahingollisesti koko valuma-alueen vesistöön sekä Selkämeren. Marrastulvan aikana vesistöjen rehevöityminen ja liettyminen voimistuivat. Kuormitus vaikutti pitkäaikaisesti Eurajoen veden laatuun, hidastaen vesistön ekologisesti hyvän tilan saavuttamista. Hyvä tila tulisi saavuttaa viimeistään vuonna 2027 (Kokemäenjoen-Saaristomeren-Selkämeren vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelma 2022-2027).

5. Marraskuun hulevesitulva-alueella Eurassa sijaitsee kolme historiallisesti arvokasta kivisiltaa Myllysilta, Kirkkosilta ja Paneliansilta.

Museoviraston kuvauksen mukaan: ”Euran kirkonkylän historialliset julkiset rakennukset, kirkko, pappila, koulu ja seuratalo Euran Pirtti muodostavat historiallisen saarekkeen kirkonkylän halki kulkevan raitin varrelle.”

Tähän historialliseen maisemakokonaisuuteen yhdistyvät myös hautausmaa ja Kirkkosilta. Euran nykyinen kirkko, pappila, vanha koulu ja kivisilta ovat kaikki rakennettu 1800 -luvulla.

Marrastulvan aikainen virtaama Kirkkosillan kohdalla aiheutti kestävyysriskin sillan rakenteille ja pielille. Kirkkosillan vaurioituminen ei olisi pelkästään tieliikenteellinen ongelma, vaan laajemmin korjaamaton vahingollinen seuraus satakuntalaiselle kulttuuriperinnölle.

ELY -keskusten laatimassa alustavassa tulvariskien arvioissa Eurajoen vesistöalueelta ei ehdotettu tulvariskien hallinnasta annetun lain (620/2010) mukaisia merkittäviä tulvariskialueita.

Vesistöalueelta nousi tarkasteluissa kuitenkin erityisesti esille muuksi tulvariskialueeksi Euran keskusta -alue. Tätä aluetta ELY esittää muuksi tulvariskialueeksi ja alueelle suositellaan tehtäväksi tarkempia tulvakartoituksia.

Eurajoen vesiensuojeluyhdistyksen mielestä ja edellä esitetyin perustein, Euran keskustan alue tulee nimetä tulvariskien hallinnasta annetun lain (620/2010) mukaiseksi merkittäväksi tulvariskialueeksi. Vesiensuojeluyhdistys katsoo, että edellä esitetyn perusteella Euran kunnan alueella on merkittävää hulevesitulvariskiä, joka ilmastonmuutoksen myötä voimistuu ja todennäköisyys tulvien yleistymiselle kasvaa. Tämän vuoksi yhdistys katsoo, että Eurassa tulee nimetä merkittäviä hulevesitulvariskialueita ja esittää, että tekninen lautakunta muuttaa alustavaa arviotaan Euran kunnan hulevesitulvariskistä.

Eurassa 12.01. 2025

Eurajoen vesiensuojeluyhdistys ry:n puolesta

Seppo Varjonen
puheenjohtaja

Jari Sepponen
varapuheenjohtaja

Tiedoksi: Mirja Koskinen, yksikönpäällikkö, VARELY
Juha-Pekka Triipponen, ryhmäpäällikkö, VARELY
Timo Stranius, ylitarkastaja, VARELY
Jukka Reko, ympäristöpäällikkö Etelä-Satakunnan ympäristötoimisto

Yhteystiedot:

Seppo Varjonen
Karvarinkuja 7
27400 Kiukainen
p. 050 5607357
sevarjo@saunalahti.fi
www.evsy.fi